

Nr 213.

Godkänd av första kammaren den 9 juni 1932.

Godkänd av andra kammaren den 9 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av riksdagens år 1931 församlade revisorers berättelse angående verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931.

(Statsutskottets utlåtanden nr 86 och 115.)

Till Konungen.

Efter prövning av vad riksdagens nästlidet år församlade revisorer rörande verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning för tiden 1 juli 1930—30 juni 1931 uti avgiven berättelse anmält samt vederbörande verk och myndigheter uti däröver avgivna förklaringar hos Eders Kungl. Maj:t andragit, får riksdagen i nedan nämnda ärenden anföra följande.

1:o)

Arvode vid exekutiva auktioner å fast egendom.

Under socialdepartementet, § 19, hava revisorerna upptagit till behandling frågan om arvoden vid exekutiva auktioner å fast egendom (Del I sid. 40—45).

Efter att hava lämnat en redogörelse för senaste löneregleringar för befattningshavare vid länsstyrelserna och bestämmelserna om arvode för exekutiva auktioner m. m. hava revisorerna meddelat uppgifter rörande nu vid de särskilda länen tillämpat förfaringssätt vid hållandet av dylika auktioner och ersättning härför.

Revisorerna hava därefter anfört följande.

»Den ovan lämnade redogörelsen synes giva vid handen, att inom vissa län exekutiva auktioner hållits å annan plats än landskansliet i större utsträckning, än vad som av förhållandena varit påkallat. Visserligen äger, såsom förut framhållits, gäldenär bestämma om exekutiv auktion skall hållas å landskansliet eller å tingsställe i orten, men när exempelvis i ett så vidsträckt län som Norrbottens nära nog samtliga försäljningar av ifrågavarande slag kunnat försiggå å landskansliet, synes det svårt att förklara, varför ej samma förhållande skulle kunna råda i Malmöhus län. Några sakliga skäl för att, såsom skett i Stockholms och Malmöhus län, förlägga auktionen till tingshuset i residensstaden i stället för till landskansliet torde näppeligen kunna åberopas. På grund av denna anordning har emellertid vederbörande tjänsteman gottgjort sig arvode för förrättningen.

Såsom förut omtalats hava i de fall, befattningshavare vid länsstyrelser förrättat exekutiv auktion på annan plats än å landskansliet, de ansett sig berättigade uppbära auktionsprovision. Såvitt revisorerna kunna finna står detta icke i överensstämmelse med det ovan åberopade stadgandet i gällande avlöningsreglemente. Meningen med berörda stadgande var uppenbarligen, att alla slag av sportler eller extra inkomster, som härflöte av tjänsten eller av därmed sammanhängande bestyr, skulle bortfalla. Särskilt anmärkningsvärt förefaller det, att, såsom i ett fall skett, en landssekreterare, vilken uppbär ersättning för mistade sportler, därjämte tillgodogör sig auktionsarvode.

Därest tilläventyrs författningens innebörd i nu förevarande avseende skulle anses oklar, synes det revisorerna nödvändigt, att denna oklarhet snarast möjligt undanröjes, på det att för framtiden auktionsarvoden icke må utgå till länsstyrelsernas tjänstemän.

Slutligen vilja revisorerna ifrågasätta, huruvida icke i sådana fall, då exekutiva auktioner — vare sig på begäran av gäldenär eller eljest — skola hållas å annan plats än landskansliet, såsom auktionsförrättare företrädesvis böra förordnas länsstyrelsens egna befattningshavare.»

Yttrande i ärendet har avgivits av allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som bland annat anfört följande (Del III sid. 72—74).

»Av den utav riksdagens revisorer verkställda utredningen rörande de år 1930 inom olika län hållna exekutiva auktionerna å fast egendom framgår, att i de fall, sådan auktion hållits utom landskansliet och tjänsteman hos länsstyrelse förordnats att förrätta auktionen, vederbörande befattningshavare uppburit arvode för förrättningen. Revisorerna hava nu ifrågasatt riktigheten av detta förfaringssätt och därvid åberopat 36 § i gällande avlöningsreglemente för allmänna civilförvaltningen ävensom vissa av Kungl. Maj:t i cirkulär den 31 juli 1925 för länsstyrelsernas befattningshavare utfärdade bestämmelser.

Vad till en början angår den landssekreterare tidigare tillkommande rätten till arvode för exekutiv försäljning av utmätt fastighet, i det fall att försäljningen ägde rum å landskansliet, synes det nämnden uppenbart, att då denna sportelinkomst var förenad med tjänsten såsom sådan, landssekreterare numera icke kan anses berättigad till dylikt arvode. Ej heller torde i gällande författningar kunna hämtas något stöd för att medgiva landssekreterare nu ifrågavarande ersättning för det fall, att denne utanför landskansliet verkställer förrättning, varom här är fråga.

Däremot synes det nämnden vara tvivelaktigt, huruvida jämväl annan befattningshavare vid länsstyrelse, vilken förordnas att förrätta auktioner av nu ifrågavarande slag, kan på grund av gällande avlöningsbestämmelser anses utesluten från rätten till auktionsarvode. Visserligen äga de åberopade bestämmelserna i avlöningsreglementet och i förenämnda cirkulär alltjämt tillämpning å de vid länsstyrelserna anställda befattningshavare, som tillhöra nu gällande lönestat. Men å andra sidan synes det gentemot den av revisorerna hävdade uppfattningen kunna anföras, att förordnande som auktionsförrättare icke är att betrakta såsom ett med en viss tjänst förenat uppdrag och att följaktligen inkomst av dylikt uppdrag icke kan vara att hänföra till sportler i egentlig mening. Det må erinras, att även sedan den nya löneregleringen utsträckts till att omfatta länsstyrelsernas befattningshavare, tjänstemän hos länsstyrelse allmänt ansetts berättigade till särskild ersättning för fullgörande av uppdrag såsom protokollförare i beskattningsnämnd, uppdrag som ur de synpunkter, varom här är fråga, kunna anses i viss mån jämförliga med nu ifrågavarande bestyr.

I detta sammanhang torde få bringas i erinran, att enligt vad för lönenämnden är känt förutvarande landssekreteraren i Jönköpings län J. W. Spens på anmodan från socialdepartementet till departementet den 16 juni 1928 avgivit yttrande jämte förslag till kungörelse angående ersättning åt landsstatstjänsteman, som utanför landskansliet förrättar exekutiv försäljning av fast egendom på landet, vilket yttrande sedermera varit utremitterat till länsstyrelserna för utlåtande. Några nya bestämmelser på området hava visserligen icke framgått såsom resultat av detta förslag, men såväl det meddelade uppdraget som ock berörda förslag måste anses förutsätta, att den länsstyrelsernas tjänstemän tidigare tillkommande rätten till auktionsarvode icke blivit upphävd genom de nya lönebestämmelser, som blevo å dem gällande vid genomförande av 1925 års lönereglering för länsstyrelserna.

Emellertid synes det nämnden, att den oklarhet i bestämmelserna, som uppenbarligen är rådande i fråga om rätt för länsstyrelsernas befattningshavare att vid förordnande att förrätta auktion å utmätt fast egendom tillgodonjuta eljest stadgad ersättning, påkallar förtydligande föreskrifter på området, något som även framhållits av flera länsstyrelser. Förslag till ändrade bestämmelser rörande ersättning för auktion å utmätt fastighet å landet och i stad, där länsstyrelse är överexekutor, har visserligen framlagts i det betänkande rörande fögderiförvaltningens lönereglering, som den 11 juli 1931 avgivits av 1928 års lönekommitté. Det synes dock nämnden föreligga skäl för Kungl. Maj:t att låta verkställa en närmare utredning, huruvida icke statsverket borde helt och hållet övertaga bestyret med förrättande av sådana auktioner mot det att det för auktionens förrättande utgående arvodet helt tillfölle statsverket. Vid tillämpning av en sådan anordning skulle givetvis uppdrag att för-

rätta här avsedda auktioner ingå i befattningshavarnas allmänna tjänsteåligganden.»

Därjämte hava förklaringar avgivits av samtliga länsstyrelser (Del III, sid. 74—114).

Vad i ärendet förekommit, synes riksdagen giva vid handen, att den strävan att förlägga de exekutiva auktionerna till landskansliet, som tidigare, då arvodet för auktionen tillföll vederbörande landssekreterare, gjort sig gällande, icke förefinnes numera, då arvodet redovisas till statsverket. Beträffande de fall, då auktionen förrättas å annan plats än landskansliet, läser det, på sätt civilförvaltningens lönenämnd uttalat, vara klart, att, om landssekreteraren är auktionsförrättare, han ej heller i detta fall äger uppbära arvode härför. Huruvida jämväl annan befattningshavare vid länsstyrelsen, som förordnas till förrättningsman, är lagligen förhindrad tillgodogöra sig arvode, måste däremot av skäl, som lönenämnden anført, anses mera tvivelaktigt. Nu gällande bestämmelser i ämnet kunna icke anses fullt tydliga och föreskrifterna synas tillämpas olika av de särskilda länsstyrelserna. På grund härav synes, såsom lönenämnden framhållit, en utredning i frågan önskvärd. Denna utredning torde närmast böra taga sikte på, huruvida icke här avsedda auktioner böra förrättas av vederbörande befattningshavare såsom ett allmänt tjänsteåliggande.

Dock torde redan nu bestämmelse böra meddelas, att, då tingsställe är beläget i eller i omedelbar närhet av vederbörande residensstad, där utlyst auktion skall hållas av befattningshavare hos länsstyrelsen utan särskild ersättning och arvodet för auktionen ingå till statsverket. Den tillämpning av hithörande bestämmelser, som skett vid några länsstyrelser, då arvode utgått för i residensstaden hållen auktion, som förrättats utanför landskansliet, synes nämligen riksdagen innebära ett kringgående av gällande föreskrifter. I sistnämnda hänseende finner sig riksdagen därför böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om omedelbart utfärdande av föreskrift därom, att arvodet för sådan auktion skall ingå till statsverket.

Riksdagen har slutligen funnit sig böra framhålla det anmärkningsvärda i att en landsfogde förordnats att förrätta exekutiva auktioner samtidigt som han efter framställning från länsstyrelsen måst erhålla särskilt arbetsbiträde för att kunna fullgöra sina instruktionsenliga skyldigheter.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, dels att Eders Kungl. Maj:t ville taga under överbäggande, huruvida icke bestämmelse borde utfärdas därom, att det skall åligga befattningshavare vid länsstyrelserna att utan särskild gottgörelse förrätta exekutiv auktion å fast egendom, då sådan auktion hålles vid tingsställe beläget i eller i omedelbar närhet av residensstaden; dels ock att Eders Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning i övrigt beträffande ordnandet av exekutiva auktioner å fast egendom samt uppbärandet av gottgörelsen härför.

2:o)

Ersättning till tillförordnade häradsskrivare.

Under socialdepartementet, § 20, hava revisorerna upptagit till behandling frågan angående vissa häradsskrivare tillkommande extra inkomster i tjänsten (Del I, sid. 45—49).

Revisorerna hava inledningsvis lämnat följande redogörelse:

»Vid 1917 års omorganisation av fögderiförvaltningen fastställdes häradsskrivares avlöning till lön 2,600 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor samt förvaltningsbidrag med 150 kronor för varje påbörjat 5,000-tal av folkmängden i fögderiet, ävensom två ålderstillägg, varje om 500 kronor, att åtnjutas efter 5 respektive 10 års tjänstgöring. Häradsskrivarna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län åtnjuta dessutom ortstillägg om 200 kronor. Utöver nämnda i stat fastställda avlöningsförmåner utgår till häradsskrivare tillfällig löneförbättring med 850 kronor, därav 550 kronor lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar, ävensom dyrtidstillägg efter för icke nyreglerade verk gällande grunder. Med tillämpning av det för år 1931 gällande procenttalet för dyrtidstillägg samt med utgångspunkt från att förvaltningsbidraget i medeltal utgör 1,157 kronor uppgår den sammanlagda begynnelseavlöningen för häradsskrivare till 7,289 kronor.

Vidare äger häradsskrivare uppbära vissa sportler, såsom provision för debitering av landstingsmedel, vägskatt och vissa försäkringsavgifter, debetsedellösen, ersättning för upprättande av röstlängder, pensionsförteckningar, arbetsgivarförteckningar och vägfyrktalslängder m. m. samt expeditiöslösen ävensom för upprättande av avskrifter av taxeringslängder.

Enligt vad som framgår av 1924 års uppbördssakkunnigas den 30 juni 1929 avgivna betänkande (sid. 117) utgjorde häradsskrivarnas nämnda sportelinkomster under åren 1923—1925 i medeltal 12,870 kronor. Då häradsskrivarna därjämte uppbära ersättning för taxeringsuppdrag, vilken för nämnda tid beräknats till i medeltal 1,471 kronor per år, uppgick sålunda den sammanlagda medelinkomsten av extra inkomster i tjänsten och taxeringsuppdrag till 14,341 kronor. Utgifterna för tjänstebiträden, expenser och expeditiönsrum m. m. för samma tid utgjorde i medeltal för varje häradsskrivare 7,838 kronor (5,859 + 1,979). Endast i ett fall förlago icke de extra inkomsterna i tjänsten till täckande av utgifter och beräknade kostnader för tjänsten. Lade man i detta fall till arvodet för taxeringsuppdrag, uppstode dock ett överskott även här. Enligt de sakkunnigas utredning hade sålunda icke i något fögderi uppstått under-skott, och överskotten hade fördelat sig på följande sätt:

för 1 häradsskrivare	.....	högst 1,000 kronor	
» 3	»	1,001— 2,000	»
» 6	»	2,001— 3,000	»
» 10	»	3,001— 4,000	»
» 14	»	4,001— 5,000	»
» 16	»	5,001— 6,000	»
» 21	»	6,001— 7,000	»
» 13	»	7,001— 8,000	»
» 13	»	8,001— 9,000	»

för 7 häradsskrivare	9,001—10,000 kronor
» 5 »	10,001—11,000 »
» 4 »	11,001—12,000 »
» 3 »	över 12,000 »

Till jämförelse torde böra framhållas att den av 1909 års kommitté för omorganisation av fögderiförvaltningen gjorda utredningen i nämnda hänseende (betänkande den 27 augusti 1912, sid. 159) gav vid handen, att för 15 häradsskrivare de extra inkomsterna för år 1909, i vilka dock ej ingingo ersättning för taxeringsuppdrag, upprättande av röstlängder, pensionsförteckningar och arbetsgivarförteckningar, icke räckt till täckande av de med tjänsten förenade utgifterna, under det att för 103 häradsskrivare överskott uppstått och att detta utgjort

för 33 häradsskrivare	högst 500 kronor
» 28 »	501—1,000 »
» 22 »	1,001—1,500 »
» 10 »	1,501—2,000 »
» 7 »	2,001—3,000 »
» 3 »	mera än 3,000 »

Den behållna inkomsten av extra inkomster i tjänsten och taxeringsuppdrag för åren 1923—1925 uppgick således enligt 1924 års uppbörds-sakkunnigas ovanberörda utredning i medeltal till 6,503 kronor. Därest till nämnda belopp 6,503 kronor lägges häradsskrivares begynnelseavlöning, beräknad på sätt nyss nämnts, skulle den sammanlagda inkomsten — däri icke inräknat eventuellt ålderstillägg och ortstillägg — uppgå till i medeltal 13,792 kronor.

I anledning av ifrågasatt omorganisation av fögderiförvaltningarna förordnades genom kungl. cirkuläret den 30 november 1923 att, då ledighet uppstod å häradsskrivartjänst, finge, intill dess annorledes förordnades, åtgärd för tjänstens återbesättande icke vidtagas utan särskild föreskrift av Kungl. Maj:t. Efter utfärdandet av nämnda cirkulär har ledig häradsskrivartjänst icke besatts med ordinarie innehavare. Till den som förordnades uppehålla ledig häradsskrivartjänst utgick samtliga med den lediga tjänsten förenade löneförmåner med undantag av ett belopp, motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten skulle hava att erlægga såsom avgift för egen pensionering (s. k. full lön). Genom kungl. cirkuläret den 15 maj 1931 upphävdes nämnda cirkulär av den 30 november 1923 och förordnades för tillämpning tills vidare och intill dess annorlunda föreskrevs, att, då ledighet uppstode å häradsskrivartjänst, länsstyrelsen skulle kungöra befattningen till ansökan ledig och därvid tillkännagiva, att befattningen komme att tillsättas endast medelst förordnande tills vidare, med rättighet för den till häradsskrivartjänstens bestridande förordnade att uppbära de med tjänsten förenade löneförmånerna med undantag av ett belopp, motsvarande vad ordinarie innehavare av tjänsten skulle hava att erlægga för egen pensionering. Enligt denna föreskrift äga de tillförordnade häradsskrivarna att uppbära jämväl de med tjänsten förenade sportelinkomsterna.

Av de i staten för fögderiförvaltningarna upptagna 119 häradsskrivartjänsterna uppehöllos den 1 januari 1931 icke mindre än 42 på förordnande.

I sitt den 30 juni 1929 avgivna betänkande angående åtgärder för avvägbringande av en rationell skatteuppbörd hava 1924 års uppbördssak-

kunniga bland annat föreslagit, att uppbördsmyndighet, vilken jämväl skulle ombesörja debiteringen, skulle vara i Stockholm överståthållar-ämbetet för uppbördsärenden, i Göteborg och Malmö magistraten genom en under magistraten lydande uppbördsförvaltning samt i länen i övrigt länsstyrelsen genom en inom landskontoret inrättad uppbördsavdelning. De sakkunniga hava härvid utgått från att de nuvarande ordinarie häradsskrivarna, vilka vid den nya organisationens genomförande icke uppnått 60 års ålder skulle överflyttas å sådan tjänst inom den nya organisationen, som kunde anses närmast motsvara häradsskrivartjänst, d. v. s. aktuarie- eller häradsskrivartjänst. Ordinarie häradsskrivare, som uppnått 60 år, skulle överföras till indragningsstat. Nämnda befattningar inom den nya organisationen skulle placeras i lönegrad B 22, i vilken lönegrad begynnelselönen å D-ort är 6,168 kronor. Med tillämpning av det för år 1931 gällande procenttalet för dyrtidstillägget skulle sammanlagda begynnelseavlöningen uppgå till 6,908 kronor. Häradsskrivarna förut tillkommande extra inkomster i tjänsten skulle i mån de icke upphörde ingå till statsverket.

Ehuru någon ovillkorlig rätt icke föreläge för ordinarie häradsskrivare att efter förflyttning till någon av de nya tjänsterna åtnjuta ersättning för mistade sportler å förut innehavd tjänst syntes emellertid de sakkunniga billighetsskäl tala för att en viss ersättning beredes häradsskrivarna i likhet med vad som ägde rum beträffande ordinarie landssekreterare och landskamrerare vid genomförande av 1925 års löneroglering för länsstyrelserna, och föreslogo de sakkunniga i sådant avseende ett personligt lönetillägg å högst 5,400 kronor för år, beräknat enligt de grunder som gälla för sådant lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare, med iakttagande att det personliga lönetillägget skulle nedskrivras med $\frac{1}{3}$ för varje år, så att lönetillägget skulle vara avskrivet efter 9 år. Däremot skulle befattningshavare förordnad å vakant häradsskrivartjänst vid eventuellt överförande å den nya lönestaten icke komma i åtnjutande av dylikt lönetillägg.

I förevarande sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t den 14 juni 1928 — i enlighet med ett av föredragande departementschefen till statsrådsprotokollet över finansärenden för berörda dag gjort uttalande — angivit vissa riktlinjer vid vikariat å befattning, beträffande vilken något av följande avlöningsreglementen äger tillämpning, nämligen reglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, reglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, reglementet den 20 juni 1920 (nr 493) för tjänstemän vid domänverket samt reglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten. Såsom en förutsättning för den högre vikariatsersättningen (s. k. full lön) skulle enligt nyssnämnda uttalande gälla bland annat, att förordnandet beräknades komma att fortfara en mera avsevärd tid framåt. I enlighet härmed skulle dylik ersättning icke utgå i fall, då fråga om den framtida organisationen av ett ämbetsverk kunde förväntas komma att inom jämförelsevis kort tid underställas Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning, liksom ej heller då det kunde anses sannolikt, att viss befattning komme att vid granskning av vederbörande verks organisation eller eljest nedflyttas i lönehänseende eller indragas.»

Revisorerna hava härefter gjort följande allmänna uttalande:

»Vid de under de senaste årtiondena före det nya lönesystemets tillämpning företagna löneregleringarna för tjänstemän, som dittills uppburit sportler, har man såsom regel, för den händelse sportlerna icke indragits till statsverket eller fått bortfalla, i de nya avlöningsvillkoren inryckt bestämmelse, att tjänstemännen skola vara skyldiga att underkasta sig minskning eller upphörande av sportelinkomsterna. Sådan bestämmelse meddelas ock, då nu gällande lönereglering för häradsskrivare år 1917 beslutades.

I samband med det nya lönesystemets genomförande blevo tidigare förekommande sportler fräntagna tjänstemännen. Det ligger i sakens natur, att häradsskrivarna eller de tjänstemän, som vid en omorganisation av fögderiförvaltningen komma att ersätta nämnda tjänstemän, vid en blivande lönereglering komma att få vidkännas en indragning av sportelinkomsterna. Det torde därför kunna ifrågasättas, huruvida icke skäl föreligga att redan nu en reducering av sportelinkomsterna kommer till stånd i fögderier, där häradsskrivartjänsterna äro vakanta. Detta synes desto mera berättigat, som de å sistnämnda tjänster förordnade befattningshavarna enligt omförmälda cirkulär den 15 maj 1931 tillerkänts en relativt gynnsam ställning i lönehänseende.

Häradsskrivarnas extra inkomster i tjänsten äro liksom förvaltningsbidrag avsedda till bestridande av utgifter för tjänstebiträden, tjänsteresor och tjänstelokal samt expenser i övrigt. Enligt uppgift i nämnda uppördssakkunnigas betänkande (sid. 117) förslogo de extra inkomsterna i tjänsten endast i ett fögderi icke till täckande av utgifter och beräknade kostnader för tjänsten. Tillägges emellertid i detta fall arvodet för taxeringsuppdrag, uppstår dock ett överskott även här. Förvaltningsbidraget har således endast i ett fall näst tagas i anspråk för utgifter i tjänsten. Med hänsyn till nu angivna förhållanden synes revisorerna den omtalade reduceringen av sportelinkomsterna för tillförordnade häradsskrivare exempelvis kunna ske på det sätt, att deras inkomster av tjänsten minskas med ett belopp, som motsvarar det i staten fastställda förvaltningsbidraget. Skulle det inträffa, att extra inkomsterna i tjänsten icke förslå till täckande av utgifter i tjänsten, torde vederbörande efter särskild framställning kunna av det indragna förvaltningsbidraget få uppbära ett belopp motsvarande den sålunda uppkomna bristen.

Givetvis kunna även andra utvägar erbjudas för åstadkommande av den här avsedda regleringen av tillförordnade häradsskrivares sportelinkomster. Revisorerna hava med det ovan anförda allenast velat fästa uppmärksamhet vid berörda förhållanden och angiva ett av de sätt, varpå den åsyftade regleringen skulle kunna vinnas.»

Förklaringar hava avgivits av allmänna civilförvaltningens lönenämnd ävensom av samtliga länsstyrelser (Del III, sid. 114—149).

Vid övervägande av de synpunkter, som av revisorerna anförts, har riksdagens vederbörande utskott ansett nödvändigt att införskaffa utredning rörande häradsskrivare och kronouppbördstjänstemän tillkommande debiteringsprovision m. m. Av nämnda utredning, vilken såsom bilaga är fogad vid vederbörande utskotts utlåtande i ärendet, framgår, att under år 1931 utbetalts provisioner å icke statliga skatter, som debiterats i samband med kronouppbörderna å landet och i stad, som deltagit i landsting, med följande belopp:

landstingsmedel	kronor	529,684: 16
vägs katt	»	258,189: 86
kreatursförsäkringsavgift	»	52,142: 78
hästförsäkringsavgift	»	3,296: 75
brandstodsmedel	»	23,921: 57
hushållningssällskapsavgifter	»	8,309: 06
tingshusmedel	»	16,936: —
riddarhusmedel	»	42: 48
hagelskadeförsäkring	»	269: 36
skolavgift m. m.	»	545: 35

Härtill kommer debetsedellösen med 422,555: 04 kronor.

Sammanlagt hava alltså uppburits provisioner för debitering av ovan nämnda medel jämte debetsedellösen med tillhoppa 1,315,892: 41 kronor. I medeltal uppgår provisionen jämte lösen för häradsskrivare under år 1931 till 8,942: 39 kronor, varav kommer på landstingsmedel nära 3,100 kronor, på vägs katt omkring 2,150 kronor och på debetsedellösen ungefär 2,800 kronor.

Av utredningen framgår vidare, att debiteringsprovisionen å landstingsmedel under tidsperioden 1923—1931 i de 96 fögderier, som av 1924 års uppbördssakkunniga specifikt redovisats, ökat från 230,316 kronor till 296,592 kronor eller med 28 %, att provisionen å vägs katt under samma tid ökat från 148,703 kronor till 217,023 kronor eller med 46 % samt att debetsedellösen under samma tidsperiod ökat från 228,838 kronor till 272,597 kronor eller med 19 %.

Då häradsskrivarnas av statsmedel utgående avlöningsförmåner, förvaltningsbidrag inbegripet, för budgetåret 1930/1931 uppgingo till i runt tal 980,000 kronor och deras ersättning av statsmedel för upprättande av vissa längder m. m. utgjort 403,125 kronor eller i medeltal 3,387 kronor för varje häradsskrivare, torde härav framgå, att häradsskrivarnas inkomster äro synnerligen höga. De torde, bortsett från ersättningar för mer eller mindre tillfälliga uppdrag samt för kommissionärsrörelse och taxeringsarbete, uppgå till i medeltal minst 20,000 kronor. Även om häradsskrivarna få vidkännas icke obetydliga kostnader för hållandet av lokal och avlöandet av tjänstebiträden m. m., är riksdagen av den uppfattningen, att en reduktion av deras inkomster är påkallad. Denna torde för övrigt vara motiverad redan därav, att skattesatserna, särskilt för landstingens vidkommande under de senaste åren måst höjas. Den omständigheten åter, att kronouppbörderna numera fördelats på två terminer, lärer enligt riksdagens mening ej medföra någon mera avsevärd arbetsökning för häradsskrivarna. Emellertid bör den sålunda föreslagna reduktionen icke verkställas genom en indragning av utgående förvaltningsbidrag till tillförordnade häradsskrivare, utan sänkningen synes böra drabba samtliga häradsskrivare och erhålla formen av en allmän sänk-

ning i de procentsatser, efter vilka debiteringsprovision nu utgår. Sålunda synes den vid 1922 års riksdag (kungl. förordningen den 15 juni 1922, nr 269) fastställda grunden för debiteringsprovision å landstingsmedel eller 1.2 procent å den del av uppbörden, som ej överstiger 100,000 kronor, kunna minskas till förslagsvis 0.8 procent samt övriga procentsatser minskas proportionsvis ännu mera, så att den lägsta nu gällande procentsatsen av 0.3 procent, som avser den del av uppbörden, som överstiger 500,000 kronor, sänkes till förslagsvis 0.1 procent. Procentsatserna för provisioner, som nu äro 1.2, 0.9, 0.6 och 0.3, skulle förslagsvis kunna bestämmas till 0.8, 0.4, 0.2 och 0.1. Detta skulle för de skattekräftigaste fögderierna betyda en minskning av provisionen å landstingsmedel till inemot hälften av nuvarande belopp, men för de övriga fögderierna proportionsvis mindre sänkning. Även beträffande debiteringsprovisionen å övriga skatter och avgifter, framför allt då å vägskatten, torde en motsvarande sänkning böra äga rum. Den sänkning av provisionen till häradsskrivarna, som sålunda skulle äga rum, kommer att få betydelse genom minskning av utgifterna för landsting och vägdistrikt. Särskilt för de norrländska länen, där på grund av skatteförhållandena provisionerna nu utgå med mycket stora belopp, blir utgiftsminskningen mera framträdande.

För kronouppbördstjänsteman i stad kan en sänkning av provisionsbeloppen också ifrågasättas, och synes kunna ske i anslutning till sänkningen för häradsskrivarnas del.

I de fall, då nu icke några bestämda grunder fastställts rörande gottgörelsen för arbetet med debitering, såsom exempelvis är fallet beträffande tingshusmedel, där vissa häradsskrivare ansett sig kunna för sitt besvär fordra och uppbära en gottgörelse av ända till 6 procent av uppbörden, torde uttryckliga föreskrifter om grunderna för provisionens beräknande böra utfärdas.

Då riksdagen är av den uppfattningen, att här ovan föreslagna åtgärder snarast möjligt böra komma till utförande, har riksdagen funnit sig böra anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville för 1933 års riksdag framlägga förslag om en allmän sänkning av utgående provisioner för häradsskrivare och kronouppbördstjänstemän i städer.

3:o)

Utbetalning av flyttningsersättning.

Under socialdepartementet, § 21, hava revisorerna berört åtskilliga fall, då flyttningsersättning utbetalts åt tillförordnade häradsskrivare (Del I, sid. 49—51).

Revisorerna hava härutinnan gjort följande uttalande:

»Av det anförda framgår, att befattningshavare i vissa lönegrader vid länsstyrelserna, vilka förordnats att tills vidare vara häradsskrivare, till-

erkänts ersättning för kostnad vid flyttning till annan tjänstgöringsort. Utan att närmare ingå på frågan, huruvida flyttningersättning över huvud taget bör utgå vid förordnande å oreglerad befattning, vilja revisorerna framhålla, att det såsom särskilt skäl för att flyttningersättning borde utgå vid förordnande å högre tjänst angivna förhållandet, att den omedelbara ökningen i avlöningen, som en befordran eller än mera ett förordnande beredde tjänstemannen, merendels vore så ringa, att denna ökning i inkomster icke i och för sig kunde utgöra vederlag för flyttningens kostnaderna, icke föreligger vid förordnanden, varom här är fråga. Med hänsyn till den gynnade ställning, som, på sätt framgår av vad revisorerna anfört under § 38, t. f. häradsskrivare intaga i avlöningshänseende, kan det icke anses oskäligt betungande för dem, om de själva få vidkännas eventuella flyttningens kostnader.

Vad slutligen angår den i det föregående berörda ersättningen till en andra länsbokhållare för två flyttningar under mindre tid än ett år, vill det synas revisorerna att, då den senare flyttningen var föranledd av att den ordinarie häradsskrivaren — efter en kortare tids förordnande å annan häradsskrivartjänst — på egen begäran återgick till sin ordinarie tjänst, kostnaden för denna flyttning under alla förhållanden icke bort påvila statsverket.»

Förklaringar hava avgivits av samtliga länsstyrelser, varjämte allmänna civilförvaltningens lönenämnd inkommit med infordrat yttrande i ärendet (Del. III, sid. 149—174).

Under finansdepartementet, § 38, hava revisorerna vidare upptagit till behandling frågan om utbetalning till vissa landshövdingar m. fl. av flyttningersättning. Revisorerna hava därvid uttalat, att en viss osäkerhet tycktes råda beträffande rätten till flyttningersättning för ifrågavarande befattningshavare samt att det syntes önskvärt, att sådana bestämmelser i ämnet meddelades, att av dem tydligt framginge, i vilka fall dylik ersättning skulle utgå.

Riksdagen delar den av revisorerna uttalade uppfattningen, att gällande bestämmelser synas medföra en viss osäkerhet beträffande rätten till flyttningersättning samt att det därför måste anses önskvärt, att fullt tydliga bestämmelser i ämnet meddelas. Eventuellt synes det i vissa fall böra tillkomma Eders Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida med hänsyn till förekommande omständigheter flyttningersättning bör tillerkännas vederbörande.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, huruvida icke gällande föreskrifter rörande rätten till flyttningersättning böra omarbetas i syfte att vinna full tydlighet beträffande de fall, där sådan rätt förefinnes, samt huruvida det i övrigt bör tillkomma Eders Kungl. Maj:t att i särskilda fall medgiva utbetalande av flyttningersättning.

4:o)

Statens bidrag till skjutsentreprenader.

Under kommunikationsdepartementet, § 29, hava revisorerna upptagit till behandling frågan angående statens bidrag till skjutsentreprenader (Del. I, sid. 69—72).

Revisorerna hava till en början redogjort för bestämmelserna i gällande stadga för skjutsväsendet ävensom lämnat vissa uppgifter beträffande antalet skjutsanstalter i riket, entreprenadtiden för skjutsanstalterna och statsverkets bidrag till skjutsentreprenader.

Härefter hava revisorerna anfört följande:

»Den gjorda utredningen visar att under budgetåret 1930/1931 statsbidrag till skjutsentreprenader utgått endast i tolv län samt att dylikt bidrag i sex län icke uppgått till 1,000 kronor. De årliga utgifterna för ifrågasvarande ändamål visa tendens att nedgå i avsevärd grad. Med hänsyn till den starka ökningen av motortrafiken med därav följande förbättring av kommunikationerna torde det kunna ifrågasättas, huruvida de nuvarande föräldrade bestämmelserna om skjutsväsendet böra bibehållas. Därrest på någon plats statligt bidrag till kommunikationsmedel, som avses i skjutsstadgan, fortfarande skulle anses behöfligt, torde, i likhet med vad som nu äger rum beträffande bidrag från sjätte huvudtitelns anslag till kommunikationsändamål, sådant bidrag lämpligen kunna beviljas efter prövning i varje särskilt fall. För övrigt synes det revisorerna, som om bidrag till kommunikationsändamål, varom här är fråga, skulle i vissa län kunna väsentligt nedbringas under de belopp, som för närvarande utgå enligt skjutsstadgans föreskrifter. Detta torde särskilt vara fallet i Östergötlands län, varest skjutsbidraget av statsmedel för närvarande utgår med belopp, som endast överträffas av bidragen i de tre nordligaste länen. Beträffande det till 46 skjutsanstalter i Jämtlands län utgående statsbidraget vilja revisorerna framhålla, att flertalet av dessa skjutsanstalter äro belägna å platser, som hava regelbundna omnibusförbindelser, upprätt-hållna av postverket.»

Förklaringar hava avgivits av vissa länsstyrelser (Del. III, sid. 190—203).

Såsom av revisorernas utredning i ärendet framgår, har genom den starka ökningen av motortrafiken behovet av skjutsanstalter för resandes befordran under de senaste åren högst väsentligt förminskats och sådant behov i begränsad utsträckning synes kvarstå endast inom de nordligaste länen. På grund härav har riksdagen i likhet med revisorerna kommit till den uppfattningen, att de nuvarande föräldrade bestämmelserna om skjutsväsendet icke längre äro påkallade. Riksdagen har därför ansett sig böra anhålla, att utredning verkställes i syfte att utröna, huruvida bestämmelserna i fråga lämpligen böra upphävas. Därrest i undantagsfall statligt bidrag till skjutsentreprenadväsendet fortfarande skulle anses behöfligt,

torde sådant bidrag efter prövning av varje särskilt fall kunna bestridas av för Eders Kungl. Maj:t tillgängliga medel.

Riksdagen får anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida förutsättningar finnas för upphävande av gällande stadga om skjutsväsendet.

5:o)

Inköp av skrivmaskiner för statsförvaltningens behov.

Under finansdepartementet, § 35, hava revisorerna upptagit till behandling frågan om inköp av skrivmaskiner för statsförvaltningens behov (Del I sid. 93—97).

Efter att hava lämnat en redogörelse för de vid upphandlingen betalda priserna för olika märken hava revisorerna anfört följande.

»De priser, de olika myndigheterna fått erlægga för skrivmaskiner av samma typ, hava, såsom förestående redogörelse utvisar, varit synnerligen växlande. Dessa växlingar hava givetvis sin förklaring i det tillämpade upphandlingssättet och omfattningen av den verkställda upphandlingen. De myndigheter, som efter infordrande av anbud verkställt upphandling av flera maskiner på en gång, hava kunnat betinga sig de förmånligaste priserna.

Såväl 1926 som 1927 års statsrevisorer hava förordat, att en fullständig centralisering av statens inköp av skrivmaskiner skulle komma till stånd, men deras framställningar hava, som synes, icke resulterat i några åtgärder i angivet syfte. Detta är ett beklagligt förhållande, då staten härigenom otvivelaktigt tillskyndats och fortfarande tillskyndas onödiga utgifter.

Revisorerna vilja erinra om att upphandlingen av normalpapper samt vissa slag av papper, kuvert och läskpapper för statens behov från och med år 1931 uppdragits åt generalpoststyrelsen. Det synes revisorerna böra tagas under övervägande, om ej ett liknande upphandlingssätt kunde komma till stånd även beträffande statsverkets behov av skrivmaskiner. Jämväl upphandlingen av räknemaskiner för statens behov torde i sådant fall lämpligen kunna ske genom postverkets försorg.»

Det är otvivelaktigt önskvärt, att särskilda åtgärder vidtagas för att vid upphandling av skriv- och räknemaskiner statsverket skall kunna erhålla så förmånliga villkor som möjligt. Riksdagen anser sig därför, utan att närmare ingå på revisorernas förslag, böra anhålla att Eders Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, på vad sätt upphandlingen för statsverkets behov av skriv- och räknemaskiner bör på det för statsverket lämpligaste och förmånligaste sätt ordnas.

6:o)

Liggaren över statsverkets specialutgiftsstaten (statsliggaren).

Under finansdepartementet, § 36, hava revisorerna framlagt vissa synpunkter på redigeringen av statsliggaren (Del I sid. 97—99).

Revisorerna hava gjort följande allmänna uttalande:

»Revisorerna vilja framhålla, att med statsförvaltningens fortgående utveckling behovet av lätt tillgängliga upplysningar beträffande dess olika delar gjort sig alltmer gällande ej mindre inom riksdagen än även hos statsdepartementen och övriga myndigheter. Den av statskontoret utgivna liggaren synes i stort sett ägnad att på ett lyckligt sätt fylla sin uppgift härutinnan. Då emellertid dess användbarhet skulle ytterligare ökas, därest i densamma infördes uppgifter jämväl beträffande de under fjärde huvudtiteln upptagna anslagen, hava revisorerna, som även för sitt arbete hava intresse av denna fråga, velat framhålla önskvärdheten av att en dylik sammanslagning av de olika liggarna snarast möjligt kommer till stånd.

De liggare, som för närvarande utgivas av armé- och marinförvaltningsarna samt flygstyrelsen, torde dock icke i sin nuvarande form vara lämpade att, på sätt statskontoret föreslagit, intagas i statsliggaren. Revisorerna hava funnit att förstnämnda liggare, som ifråga om format högst betydligt avvika från statsliggarens, icke äro uppställda på sådant sätt, att de giva tillräcklig överskådlighet. Mot desamma torde vidare kunna anmärkas att de beträffande de olika anslagen icke lämna erforderliga upplysningar. Beträffande arméförvaltningens liggare vilja revisorerna särskilt framhålla, att i densamma ett stort antal sidor upptagas av staten för de olika truppförbanden m. fl. Varje stat påbörjas å ny sida, oavsett det utrymme, staten kräver, vilket medför ett onödigt slöseri med papper. Till staterna hörande anmärkningar upprepas för varje stat även om de äro likalydande. Det vill förefalla revisorerna att genom en ändrad uppställning härutinnan antalet sidor i liggaren skulle kunna avsevärt reduceras. Då de av revisorerna nu anförda synpunkterna i alla händelser betinga en omläggning av ifrågavarande liggare, synes detta lämpligast kunna göras i samband med att de intagas i statsliggaren. Det torde därvid böra tagas under övervägande, huruvida icke för åstadkommande av enhetlighet i avseende å uppställning och stilsorter allenast ett tryckeri bör anlitas för tryckning av arbetet i dess helhet, samt att ett intimt samarbete kommer till stånd mellan de vederbörande, som hava att redigera arbetets olika delar.»

Riksdagen är i likhet med revisorerna av den uppfattningen, att statsliggarens användbarhet skulle ökas, därest i densamma infördes uppgifter jämväl beträffande de under fjärde huvudtiteln uppförda anslagen. De särskilda liggare, som hittills plägat upprättas och tryckas rörande anslagen under nämnda huvudtitel för de särskilda försvarsgrenarna, torde därför böra infogas i statsliggaren och i samband därmed i statsliggaren intagas gällande avlöningsreglementen för försvarsväsendets personal. Detta lär kunna ske på sådant sätt, att utan större

kostnad särtryck för försvarsväsendets behov kunna tagas av den del av liggaren, som avser försvarsväsendet. Då statsliggaren i allmänhet kan utkomma först omkring den 1 september, är det önskvärt, att dessa särtryck kunna utsändas i förväg och i så god tid, att de redan vid budgetårets ingång kunna komma till användning vid försvarsväsendets myndigheter och formationer. Hos vederbörande förvaltningsmyndigheter inom försvarsväsendet torde de delar av liggarna, som beröra försvaret, böra i samråd med statskontoret upprättas för att sedermera genom statskontorets försorg tryckas. Härvid bör givetvis tillses, att statsliggaren uppställas efter enhetliga principer.

Utän att taga ståndpunkt till de särskilda önskemål, som av revisorerna i övrigt framhållits, vill riksdagen uttala den meningen, att i statsliggaren böra intagas sådana uppgifter, som äro behövlige för att kunna få en fullständig överblick över den fastställda budgeten och de bestämmelser, som reglera anslagen. Givetvis utgår riksdagen från att kostnaderna för statsliggarens utgivning i största möjliga mån begränsas och att de inskränkningar och förenklingar beträffande dess uppställning, som äro möjliga, även bliva genomförda. De förändringar i den hittillsvarande uppställningen, som för innevarande budgetår ägt rum beträffande andra huvudtiteln, synas böra genomföras successivt även beträffande övriga huvudtitlar. Härigenom vinnes större reda och överskådligheit beträffande anslagsdispositionerna.

De synpunkter, som sålunda enligt riksdagens mening böra vara vägledande för redigeringen av statsliggaren, har riksdagen ansett sig böra bringa till Eders Kungl. Maj:ts kännedom.

I samband med nu behandlade fråga har riksdagen uppmärksammat, att den av revisorerna gjorda framställningen om förändring i uppställningen och omfattningen av statsliggaren icke blivit utställd till yttrande av någon myndighet. I anledning härav har riksdagen, som fäst sig vid, att olika praxis i avseende å inhämtande av yttranden rörande revisorernas framställningar tillämpas i skilda departement, velat framhålla, att det måste för riksdagsbehandlingen av revisionsberättelsen anses önskvärt, att, åtminstone rörande framställningar av den betydelse som den förevarande, yttrande införskaffas från vederbörande myndighet.

Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville taga under övertvägande lämpligheten av en omläggning utav statsliggaren i enlighet med de synpunkter, som härovan angivits.

7:0)

Tjänstledighet från folkskollärartjänsten vid statsfolkskolor i Kuivakangas i Övertorneå skoldistrikt.

Under ecklesiastikdepartementet, § 50, hava revisorerna till behandling upptagit ett fall rörande tjänstledighet från folkskollärartjänst och därvid anfört följande (Del I sid. 122).

»Genom beslut den 10 december 1930 utnämnde och förordnade domkapitlet i Luleå folkskolläraren, juris och filosofie kandidaten Nils Johan Waldemar Palmblad till ordinarie folkskollärare vid statsfolkskolan i Övre Kuivakangas i Övertorneå skoldistrikt. Efter erhållet meddelande om sin utnämning till nämnda tjänst anhöll Palmblad om tjänstledighet för egna angelägenheter under vårterminen 1931. Denna ansökning avslogs av skolrådet. Omedelbart därefter begärde Palmblad tjänstledighet för sjukdom med stöd av läkarintyg. Skolrådet beslöt på grund härav bevilja den begärda ledigheten.

Den 6 augusti 1931 anhöll Palmblad om tjänstledighet höstterminen 1931 för fortsatt utbildning. Sedan denna ansökning överlämnats till domkapitlet för prövning, avsåg domkapitlet densamma genom beslut den 19 augusti 1931, varvid domkapitlet tillika anmodade Palmblad att antingen inträda i tjänstgöring eller också avsäga sig sin befattning. På därom av Palmblad gjord ansökning beviljades Palmblad av domkapitlet enligt beslut den 21 oktober 1931 avsked från sin folkskollärartjänst, räknat från och med den 11 oktober 1931.

Den 7 januari 1931 erhöll Palmblad plats som notarie vid mellersta Roslags domsaga och tjänstgjorde därstädes under vårterminen 1931. I egenskap av notarie har Palmblad icke erhållit någon avlöning (dock har han såsom kommissionär i domsagan åtnjutit inkomst med visst, mindre belopp). Vederbörande domhavande har upplyst, att han först sent på våren 1931 erhållit meddelande, att Palmblad vore ordinarie folkskollärare.

Jämlikt § 8 i kungörelsen den 16 september 1918 angående avlöning åt lärare vid folk- och småskolor samt statsbidrag till sådan avlöning äger lärare, som erhållit tjänstledighet på grund av styrkt sjukdom, åtnjuta samtliga honom eljest tillkommande kontanta avlöningsförmåner med avdrag av ett belopp, motsvarande en tredjedel av den för honom enligt nämnda kungörelse stadgade kontanta begynnelseavlöningen.

Då Palmblad tydligen varit av sin sjukdom oförhindrad att omedelbart efter erhållen ledighet inträda i tjänstgöring vid ovannämnda domsaga, synes det kunna ifrågasättas, om sådana omständigheter förelegat, som nödvändiggjort sjukledighet vid folkskollärartjänsten. Även om detta skulle vara fallet, synes det dock icke överensstämmande med god ordning, att tjänstledighet för sjukdom utnyttjas på sätt som i förevarande fall skett.

Med nu gällande författningsbestämmelser torde det icke vara möjligt att förhindra missförhållanden av förevarande slag. Revisorerna hava emellertid velat fästa uppmärksamheten å detta fall i syfte att den brist i lagstiftningen, som sålunda uppenbarligen föreligger, må på lämpligt sätt bliva avhjälpt.»

Förklaring har avgivits av skolöverstyrelsen (Del III sid. 270).

Såsom av revisorernas uttalande framgår, har Palmblad efter erhållen ordinarie folkskollärartjänst med stöd av företett läkarintyg beviljats tjänstledighet för sjukdom och omedelbart därefter inträtt i tjänstgöring som notarie i domsaga. Att omständigheter icke förelegat, som nödvändiggjort sjukledighet från folkskollärartjänsten, finner riksdagen uppenbart. Därest missförhållanden av ifrågavarande art endast förekommit i undantagsfall, torde någon särskild åtgärd från riksdagens sida icke hava varit påkallad. Då det emellertid kommit till riksdagens kännedom, att så icke är förhållandet, utan att liknande tillvägagångssätt ägt rum i icke ringa utsträckning, har riksdagen i likhet med revisorerna ansett anstalter böra vidtagas i syfte att avhjälpa den brist i gällande avlöningsbestämmelser, som här otvivelaktigt föreligger. Det synes riksdagen därjämte böra tagas under övervägande, huruvida icke i förevarande avseende mera betryggande former för läkarintygs utfärdande skulle kunna åvägabringas.

Beträffande det föreliggande fallet, som riksdagen funnit i hög grad anmärkningsvärt, anser riksdagen, att Palmblads förfaringssätt icke bör lämnas opåttalt, utan vill ifrågasätta, huruvida icke Eders Kungl. Maj:t må finna skäl ägna frågan en ingående undersökning i avsikt att utröna, huruvida någon åtgärd i ärendet får anses påkallad.

Riksdagen får alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, vad riksdagen ovan anfört.

8:o)

Samtidigt uppburit avlöning och pension.

Under pensionsväsendet, § 55, hava revisorerna redogjort för ett fall, då en småskollärarinna samtidigt uppburit avlöning och pension (Del I, sid. 134—136).

I anledning härav hava revisorerna gjort följande uttalande:

Omständigheterna i det föreliggande fallet synas revisorerna ganska märkliga. Redan då Kungl. Maj:t hos riksdagen hemställde om understöd åt ifrågavarande lärarinna på grund av att hon ansetts för all framtid oförmögen till tjänstgöring, hade hon under nära två år varit i tjänstgöring, och vid tidpunkten för propositionens framläggande hade hon vunnit fast anställning såsom lärarinna vid mindre folkskola. Det torde vara uppenbart, att, därest Kungl. Maj:t och riksdagen ägt kännedom om nu påpekade omständigheter, understödet aldrig blivit beviljat. Efter understödets beviljande har hon jämsides med sin avlöning såsom lärarinna uppburit det av riksdagen beviljade understödet. I själva verket visar det nu påtalade fallet behövligheten av att vid beslut om understöd och pensioner av ifrågavarande slag städse knytes ett villkor, som utsluter ett upprepande av vad som här inträffat. Att statens pensionsan-

stalt, ehuru den redan år 1921 erhöll kännedom om förhållandet, underlät att fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på saken, synes revisorerna — oavsett huruvida i sakens dåvarande läge någon rättelse stod att vinna — anmärkningsvärt.

Förklaring har avgivits av statens pensionsanstalt (Del III, sid. 284), som funnit det tvivelaktigt, huruvida rättelse i anmärkta förhållandet kunnat vinnas, och därför för sin del instämt i statsrevisorernas uttalade mening om behövligheten av att vid beslut om understöd och pension av ifrågavarande art knytes villkor, som utesluter ett upprepande av vad som i förevarande fall inträffat.

Riksdagen måste finna det synnerligen anmärkningsvärt, att ett sådant missförhållande som det av revisorerna påtalade överhuvudtaget kunnat förekomma. Men ej mindre anmärkningsvärt är det, att, sedan statens pensionsanstalt erhållit kännedom om saken, anstalten funnit lämpligt att allt fortfarande utbetala understödet utan att vidtaga någon som helst åtgärd för att vinna rättelse i ett förhållande, som — hurudant än det rent formella stödet för detsamma må vara — likväl realiter sett måste anses såsom högeligen otillfredsställande. En anmälan till Kungl. Maj:t om vad som förelupit jämte förslag till åtgärder till förekommande av ett upprepande synes man med skäl kunna hava förväntat från anstaltens sida.

Då så nu ej skett, vill riksdagen framhålla, att det synes nödvändigt, att till pension eller understöd, som beviljas genom särskilt riksdagsbeslut, hädanefter knytes villkoret, att sådan förmån endast må utgå tills vidare så länge de förhållanden, som föranlett beviljande av pensionen eller understödet, fortfara, samt att Eders Kungl. Maj:t må äga på anmälan förordna om pensionens eller understödets indragning.

Riksdagen får anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville taga under övervägande vad revisorerna och riksdagen anført rörande uppbärandet av pension eller understöd, som beviljas genom särskilt riksdagsbeslut.

Stockholm den 9 juni 1932.

Med undersätlig vördnad.